

ଡିମିରି ଫୁଲ

● ଅଖ୍ଯଳ ମୋହନ ପଞ୍ଜନାୟକ

ଲେଖକ ପରିଚୟ :

ସ୍ଵାମୀନତା ପରବର୍ତ୍ତୀ, ଓଡ଼ିଆ ଗଜ ସାହିତ୍ୟରେ ଅଖ୍ଯଳ ମୋହନ ପଞ୍ଜନାୟକ (୧୯୭୭-୧୯୮୨) ଜଣେ ମନନଧର୍ମୀ କଥାଶିଳ୍ପୀ । ତାଙ୍କର ଗଜସମ୍ପର୍କ ଏକ ବିଚିତ୍ର ଚରିତ୍ର ଚିତ୍ରଶାଳା । ଶବ୍ଦ ତଥା ଭାଷାବିନ୍ୟାସ ଷେତ୍ରରେ ତାଙ୍କର ମାର୍ଜନ ରୁଚି ଓଡ଼ିଆ ଗଜ ସାହିତ୍ୟରେ ତାଙ୍କୁ ଦେଇଛି ଏକ ସତ୍ସ ପରିଚିତି । ମଣିଷ ଜୀବନର ଗଭୀର ରହସ୍ୟ ଓ ଅବଚେତନା ର ଲୁଆର ଉଚ୍ଚରେ ବ୍ୟକ୍ତିଚେତନାର ସୂର୍ଯ୍ୟଶିଖର ବିଶ୍ଵେଷଣ ତାଙ୍କ ଗଜଗୁଡ଼ିକର ଉପକାର୍ୟ ଉପାଦାନ । ବର୍ଣ୍ଣନାର ଚମକାରିତା ଓ ମନନଶାଳତା ଯୋଗୁଁ ତାଙ୍କ ଗଜଗୁଡ଼ିକ ସୁଖପାଠ୍ୟ । ମନର ଅବଚେତନା ପ୍ରର ଉଦ୍ୟାଚନ, ସାମାଜିକ ଓ ରାଜନୀତିକ ବ୍ୟାଙ୍ଗବିହୂପ ତଥା ମଣିଷ ପ୍ରତି ଗଭୀର ସମେଦନଶାଳତା ତାଙ୍କ ଗଜଗୁଡ଼ିକର ବିଶେଷତା । ‘ଝଡ଼ର ଛିଗଲ ଓ ଧରଣୀର କୃଷ୍ଣସାର’ ଓ ‘ଅନ୍ଧଗଳି’ (କେତ୍ର ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡେମୀ ପୁରସ୍କାରପ୍ରାପ୍ତ) ‘ନଦୀର ନାମ ଗଣତ୍ତର’ ପ୍ରଭୃତି ଗଜ ସଂକଳନଗୁଡ଼ିକ ତାଙ୍କ କଥା ପ୍ରତିଭାର ଉଦ୍ଘକି ସ୍ଥାରିବା ।

ସଂଶିତ ଗଜରେ ଜୀବନର ଅନେକ ନିଛକ ସତ୍ୟକୁ ମଣିଷର ଅବଚେତନ ମନ ପ୍ରହଣ ନ କରିପାରି କିପରି ଏକ ଅଭିନୟ ମାଧ୍ୟମରେ ଜୀବନ ବଞ୍ଚିବାର ଅଭିଳାଷ ପୋଷଣ କରିଥାଏ, ତା’ର ଚମକାର ବିଶ୍ଵେଷଣ ରହିଛି ।

ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧିଲା ମୋତେ ପ୍ରଥମରୁ ହିଁ ସଞ୍ଚୟ ବୋଲି ନୂଆ ନୂଆ ଘରଗୁଡ଼ିକ ଯେ ଆଧୁନିକ ରୁଚିସମ୍ପନ୍ନ ଶଥରେ ଧରି ନେଇଥିଲେ । ମୋର ସେଥିରେ ପ୍ରତିବାଦ କରିବାକୁ କୌଣସି ସଦେହ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ବେଳେବେଳେ ଏମାନଙ୍କର ଏକ ପ୍ରକାର ଗଠନ ପ୍ରଶାଳୀ ଦର୍ଶକ ମନରେ ଏକ କ୍ଲାନ୍ତି ଆଣିଦିଏ । ମନେହୁଏ ଏମାନେ ଯେମିତି ରାତାରାତି ବଜାରରେ ବିକ୍ରି ହେଉଥିବା କୌଣସି ପ୍ରାସାଦଶୈଳୀ ବହି ଭିତରୁ ଓହ୍ଲେ ଆସି ଏହି ରାତ୍ରା କରରେ ପ୍ଲାବର ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି । ଘର କହିଲେ ଯେଉଁ ସାତନ୍ତ୍ୟ ସେଇଟା ବୋଧହୁଏ ସହରର ଏକ ଆଜିଜାତ୍ୟସମ୍ପନ୍ନ ପଡ଼ା କଥାଟା ମନକୁ ଆସେ ତାହା ଯେପରି ଏଇ ଅତିକାଯ ହେବ । କାରଣ ପ୍ରାୟ ଏକ ପ୍ରକାରର ସୁନ୍ଦର ସୁନ୍ଦର ଘର ପ୍ରାସାଦଗୁଡ଼ିକରେ ଏକାନ୍ତ ଅଭାବ । ସେ ଘରର ସବୁ ଧାର୍ତ୍ତି ବାନ୍ଧି ରାତ୍ରା କରରେ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି । ଏହି ଅଧିକାସୀମାନଙ୍କ ସହିତ ମୋର ପରିଚୟ ନ ଥିବା କଥା ।

ତେବେ ଘର କଥାଟା ମୋଟେ ମୁଖ୍ୟ କଥା ନୁହଁ । ମୁଁ ମୋର ମୂଳ କଥାକୁ ଫେରିଆସେ ।

ମୁଁ ରହୁଥାଏ ଏଇ ଅଭିଜାତ ପଡ଼ାର ଗୋଟିଏ ହୋଟେଲେରେ । ଏକ ପ୍ରାୟ ଆସନ୍ତ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ମୁଁ ପାଦ ଶଣି ଶଣି ସେଇ ରାସ୍ତାରେ ହୋଟେଲକୁ ଫେରୁଛି । ଅକ୍ଷୟାତ୍ ଆକାଶର ଉଭର କୋଣରୁ ମେଘ ଘୋଟି ଆସିଲା ଓ ପ୍ରବଳ ବେଗରେ ପବନ ବହିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା । ବଡ଼ ବଡ଼ ବର୍ଷା ଟୋପା ପଡ଼ିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବାରୁ ମନେ ହେଲା ଆଉ ଅଛି ବାଟ ମଧ୍ୟ ଅଗ୍ରସର ହେବା ସମ୍ବନ୍ଧ ନୁହଁ ।

୪୩

ଅଗତ୍ୟା ରାସ୍ତା କରର ନିକଟତମ ଘର ଆଡ଼କୁ ଆଶ୍ରୟ ପାଇଁ ପ୍ରାୟ ଦୌଡ଼ିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲି । ସାଧାରଣ ସମୟ ହୋଇଥିଲେ ଫାଟକ ଖୋଲିବା ଆଗରୁ ଦରଖାନ୍ତି ବା ଆଲସେସିଆନ୍ କୁକୁରଙ୍ଗନିତ ଯେଉଁ ସ୍ଵାଭାବିକ ସଙ୍କୋଚ ବା ଭୟ ଆସିଥାନ୍ତା; ଆସନ୍ତ ବର୍ଷାର ବୃଦ୍ଧତର ଆଶଙ୍କାରେ ସେ ସମସ୍ତ କଥା ମୁହଁର୍କ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ମନକୁ ଆସିଲା ନାହିଁ । ଫାଟକ ଖୋଲି, ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଓଦା ହୋଇଯିବା ପୂର୍ବରୁ ଉପର ବାରଣ୍ୟ ଉପରକୁ ଉଠିଯାଇ ସାମାନ୍ୟ ଆଶ୍ରମ ଅନୁଭବ କଲି ।

ଘରର ବାରଣ୍ୟ ଏକ ଲୋଭନୀୟ ରୁଚିରେ ସଜାଯାଇଛି । ମସ୍ତଣ ପ୍ରଶନ୍ତ ମୋଜାଇକର ମେଜିଆ ଉପରେ ଚାରିଖଣ୍ଡ ବେତବୁଣ୍ଣା ବାଷ୍ପେଟ୍ ଚଉକି । କାନ୍ଦୁରେ ପାଲିସକରା ଶାଗୁଆନ କାଠର ନାମଫଳକ ତଳକୁ ହୋଟ ଗୋଟିଏ ଚିଠି ବାକ୍ସ । ଦକ୍ଷିଣ ପଟର ସିମିଟ୍ ଜାଲି ଉପରେ ଘଞ୍ଚ ରାଧାତମାଳ ଲଟେଇ ପଡ଼ିଛି । କିଛି ପୋର୍ଟିଲେନର କୁଣ୍ଡରେ ଛୋଟ ଛୋଟ କେତୋଟି ଦୁଷ୍ଟାପ୍ୟ କାକ୍ସ୍ସେ ।

ବାହାରେ ବର୍ଷାର ତାଣ୍ଟର ଚାଲିଛି ଅବିରାମ ଓ ମଣ୍ଡିରେ ମଣ୍ଡିରେ ବିଜ୍ଞାଳି ଆକାଶକୁ ଦୁଇଭାଗ କରୁଛି । କିନ୍ତୁ ଆଶ୍ରମ୍ୟ । ଏତେ ବଡ଼ ଘରଟାରେ କେହି ଲୋକ ଥିଲା ପରି ମନେ ହେଉନାହିଁ । ଏଇ ପରିଷ୍ଠିତିରେ ରେଡ଼ିଓ

ବା କାଟ ବାସନର ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଯିବା ସଙ୍ଗତ ନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଘରର କବାଟ ଓ ଝରକା ବନ୍ଦ କରାଯିବା ପାଇଁ ଅନ୍ତରେ ତପ୍ରତିକାରୀ ଦେଖାଯିବା ଉଚିତ । କିନ୍ତୁ କିଛି ହେଲେ ଶବ୍ଦ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳେନା । ଉତ୍ତାଳ ପବନରେ ସଦର ଦର୍ଜାର ଝୀନ ପର୍ଦା କନା ଗୋଡ଼ ହାତ ଲମ୍ବେଇ ଚିତ୍ତ ହୋଇ ଆନନ୍ଦରେ ଉଡ଼ୁଛି ଏବଂ ତା' ଭିତର ଦେଇ ଦେଖିଛନ୍ତି ଯେ ତ୍ରିଲଙ୍ଗରୁମର କିଛି ପତ୍ର-ପତ୍ରିକା ମଧ୍ୟ ଘର ଭିତରେ ଉଡ଼ି ବୁଲୁଛନ୍ତି । ଯେ କେହି ଲୋକ କେବଳ ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ମନେକରନ୍ତା ସେ ଘର ଭିତରେ ଯେପରି ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ପାରା ବାହାରକୁ ବାହାରିବାର ନିଷ୍ଠଳ ଚେଷ୍ଟାରେ ଡେଣା ପିଚ୍ଛୁଛନ୍ତି ।

ନାଚଖାନାର ଆଡ଼ଢାରୁ ଶୁଣାଯାଉଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଯତ୍ନସଙ୍ଗୀତର ଉଛୁଙ୍ଗାଳ ଔକ୍ୟତାନ ପରି ବର୍ଷା ଫେରିଗାଲିଛି । ଦୂରର ଲାଇଟପୋଷ ପାଖରେ ସ୍ଵଷ୍ଟ ଦେଖି ହର୍ଷତି କେମିତି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଜଳବିଷ୍ଟ ତଳର ପାଣି ଉପରେ ବର୍ଷାର ଉଛୁଳ ଫଳକ ପରି ବିନ୍ଦ ହୋଇ ପରି ମୁହଁର୍କରେ ରୁପାର ଗୁଣ୍ଡ ପରି ବିଛୁରିଛି ହୋଇ ପଡ଼ୁଛନ୍ତି ।

ଖୁବ ହୃଦଗତିରେ ଗୋଟାଏ ଅତି ଦୀର୍ଘ କୃଷକାୟ ଗାଡ଼ି ପୋର୍ଟିକୋ ତଳକୁ ପଣିଆସି ବ୍ରେକ ଦେଲା । ଗାଡ଼ି ପୋର୍ଟିକୋ ତଳେ ନିଷ୍ଠଳ ହୋଇଯିବା ପରେ ମଧ୍ୟ ତା'ର ସାମନାର ଉଛୁଳ ଆଲୁଆ ଦୁଇଟା ତଥାପି ଜଳୁଥିଲା ଓ ସେଇ ଆଲୁଆ ମୋ' ଉପରେ ପଡ଼ି ମୋର ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଦ୍ୱାରା ଲାଞ୍ଛିତ କରୁଥିଲା ପ୍ରତି ମୁହଁର୍କରେ । ମୋର ମନେ ହେଲା, ମୁଁ ଯେପରି ଜଙ୍ଗଲରେ ପଥଭ୍ରଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ସେଇ କରୁଆଳ ପୁତ୍ର ଯିଏ ଏକ ନିଷ୍ଠିତ ଆଶ୍ରୟର ସନ୍ଧାନରେ ପ୍ରତାରିତ ହୋଇ ଦୈତ୍ୟର ଗୁମ୍ଫାରେ ଆଶ୍ରୟ ନେଇଛି ।

ଆଲୁଆ ଲିଭିଗଲା ଓ ଅଷକାର ମୁଖ ବ୍ୟାଦାନ କରି ସମସ୍ତ ପୁରିବେଶଟିକୁ ମୁହଁର୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗିଲିନେଲା । ଗାଡ଼ି ଭିତରୁ ଗୋଟିଏ ଉକ୍ତଣ୍ଡତା ନାରାକଣ୍ଟ ବେଶ ଜୋରରେ କହି ଉଠିଲା - “ଆରେ ! ତମେ ସଞ୍ଚାର...” ଏବଂ ତା'ପରେ ଯେଉଁ ନାରୀ ଗାଡ଼ିରୁ ଓହ୍ଲେ ଆସି ଏକ ମଧୁର

ଉଷ ଆକର୍ଷଣରେ ମତେ ଘର ଉଚିତରକୁ ନେଇଗଲେ ତାଙ୍କୁ
ମୁଁ ଆଲୁଅରେ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ଦେଖିଲି ।

ଉଦ୍‌ଦ୍ଵାରା ମହିଳାଙ୍କର ବୟସ ପ୍ରାୟ ଚାଲିଶ ପାଞ୍ଚାପାଞ୍ଚ,
କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ସୌନ୍ଦର୍ୟ ଅଭ୍ୟାସ ରହିବାକୁ ଯେ
ସେ ଖୁବ୍ ଯନ୍ତ୍ରାନ୍ ଏଥରେ ସନ୍ଦେହର ଅବକାଶ ନାହିଁ ।
ଆଲୋକରେ ଆମେ ଦୁହଁ ପରିଷ୍ଵରକୁ ତାହିଁ ରହୁଥିଲା ଅଥବା
କାହା ମୁହଁରେ କଥା ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସେ ଯେ ମତେ ସଞ୍ଜୟ
ବୋଲି ଭାବି ଭୁଲ କରୁଛନ୍ତି ଏଇ କଥାଟା ମୁଁ ଯେମିତି
କହିବି ? ସେଇ କଥା ହିଁ ମୁଁ ଚିନ୍ତା କରୁଛି ମନେ ମନେ
ଏବଂ ଠିକ୍ ଏଇ ସମୟରେ ମୋ' କଥାକୁ ଅଧିକାରୀ ନ
ରଖି ଆରମ୍ଭ କଲେ ଉଦ୍‌ଦ୍ଵାରା - "ତମେ ଏତେ ଚିକିଏ
ବି ବଦଳି ନାହିଁ ସଞ୍ଜୟ । ସେବେ ତୁମକୁ ଯେମିତି
ଦେଖିଥିଲା ତମେ ଠିକ୍ ସେମିତି ଅଛ'... ତା' ପରେ
ପୂଜାରୀଙ୍କୁ ଡାକି କର୍ଫି ପାଇଁ ବରାଦ ଦିଆଗଲା - ମୁଁ ଠିକ୍
ମନେ ରଖୁଛି ନା ତମେ ତା' ଖାଅ ନାହିଁ । ବାବା,
ମା'ମାନେ ପିଲାମାନଙ୍କ କଥା ସବୁ ଠିକ୍ ଠିକ୍ ମନେ
ରଖନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ତୁମେ କହିଲ ଦେଖି ସଞ୍ଜୟ; ମୁଁ ତା'ରେ
କେତେ ଚାମୁର୍ ଚିନି ଖାଏ ?

ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ଭୁଲ ଉଭର ଦେବା ଅଧିକାରୀଙ୍କର
ରହିବା ଉଚିତ ମନେ କଲି । କିନ୍ତୁ ଏଇ ଅଛ ସମୟ
ଭିତରେ ଉଦ୍‌ଦ୍ଵାରାଙ୍କର ଆଖ ଦୁଇଟାକୁ ଏକ ସୁଦୂରପ୍ରସାରା
ଉଦ୍‌ଦ୍ଵାରା ଗ୍ରାସ କରି ବସିଛି । ସେ କାଉର ଉପରେ
ସାମାନ୍ୟ ଆଉଜି ପଡ଼ି କହିଲେ - "ମୁଁ ଜାଣେ ସଞ୍ଜୟ,
ତମର ବୟସରେ ଆମମାନଙ୍କ କଥା ମନେ ରଖିବା ଖୁବ୍
ସ୍ଵାଭାବିକ ନୁହେଁ; କିନ୍ତୁ ଏହି ମଞ୍ଚ କଥା ଦେଖ, ସେ
ଏମିତି କ'ଣ ବା ରିସର୍ କରୁଛି - ଏଇ ଚାରି ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ
ଭିତରେ ଥରେ ଆସି ଆମମାନଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ତା'ର
କ'ଣ ସମୟ ହେଉନାହିଁ ? ଏଇ ତମେ ତ ଆସିଲ !
ତା'ର ବାପା ମତେ କହୁଥିଲେ, ସେ ତା ପାଇଁ ଖେଳ
ଟିକେଟ୍ ପଠେଇ ଦେଇଛନ୍ତି... କିନ୍ତୁ କାହିଁ ଛୁଟି ତ ଆରମ୍ଭ
ହୋଇ ସରିବାକୁ ବସିଲା - ଆସିଲା ନାହିଁ ତ ?"

ମୁଁ ମୁକ ହୋଇ ବସି ରହିଛି କେବଳ ।
ଗୋଲକଧିଯା ଜଟିଲରୁ ଜଟିଲତର ହୋଇ ଚାଲିଛି ।

ବାହାରର ବର୍ଷା ନ କମିଲେ ମୋର ଏ ପରିସ୍ଥିତିରୁ ମୁକ୍ତି
ପାଇବା ଯେ ଅସମ୍ଭବ ସେ କଥା ମୁଁ ଅନୁମାନ
କରିଥାରିଲିଣି ।

ଉଦ୍‌ଦ୍ଵାରାଙ୍କ କହି ତାଲିଛନ୍ତି - "ମଞ୍ଚୁ ତ ଜାଣେ
ସେ ସେ ଏଇ ଆସନ୍ତା ଉପେମରରେ ବିଲାତ ଚାଲିଯିବ ।
ତା'ର ବାପା ପ୍ରାୟ ସବୁ ଠିକ୍ କରିଥାରିଲେଣି । ତା'ପରେ
ପୁଣି ଯେ କେବେ ଦେଖାହବ ସେ କଥା କିଏ ଜାଣେ ?
ପିଲାଦିନେ ପାଖରେ ମଞ୍ଚୁଥିଲା, ତମେ ଥିଲ, ଭାରି ଭଲ
ଲାଗୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ ପାଠ ପଡ଼ିବାକୁ ଯାଇ ଏତେବା ନିଜର
ଲୋକମାନଙ୍କଠାରୁ ଦୂରେଇ ଯିବା ଠିକ୍ ନୁହଁ ।"
ଉଦ୍‌ଦ୍ଵାରାଙ୍କ କଶୁସର ଓ ଦୃଷ୍ଟି କଠିନ ହୋଇ ଉଠିଲା -
"ମୁଁ ମଞ୍ଚୁର ଟଙ୍କା ବନ୍ଦ କରିଦେଇ ତାକୁ ଯେକୋଣସି
ମୁହଁର୍ଭରେ ଆସିବାକୁ ବାଧ କରିପୁରନ୍ତି- କିନ୍ତୁ ସଞ୍ଜୟ,
ମା' ହୋଇ ତା'ତ କରାଯାଏନା ।"

ବର୍ଷାର ବେଗ ସାମନ୍ୟ କମିତି । କୋର୍ଣ୍ଣସରେ
ଲାଗି ରହିଥିବା ଗୋପା ଗୋପା ପାଣି ଟପଟପ ହୋଇ
ତଳକୁ ପଡ଼ିବାର ଶବ୍ଦ ସମ୍ପଦ ଶୁଣାହେଉଛି । ମୁଁ ଘଣ୍ଟାକୁ
ବାରମାର ଦେଖି ଉଠିବାର ସୂଚନା ଦେଲି ଓ କହିଲି ଯେ
ମୋର ଜଣେ ବନ୍ଦୁଙ୍କ ସହିତ ଆପଣଙ୍କମେଣ୍ଟ ଥିବାରୁ ମୁଁ
ଶାସ୍ତ୍ର ଚାଲିଯିବାକୁ ବାଧ ହେଉଛି । ଆସିଲାବେଳେ
ଉଦ୍‌ଦ୍ଵାରାଙ୍କ ମୋର ଠିକଣା ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ଓ ମୁଁ କହିଲି ମୁଁ
ଏଇ ମୋଡ଼ ଉପରେ ଟି ଭ୍ରୟ ହୋଟେଲର ୨୪ ନମ୍ବର
ରୁମରେ ଆସି ଓହେଲାଇଛି । ଉଦ୍‌ଦ୍ଵାରାଙ୍କ ବୋଧହୁଏ ଆଉ
କ'ଣ କହିବାକୁ ଯାଉଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ସେତେବେଳକୁ
ପାହାଚ ତଳକୁ ଓହେଲ ସାରିଥିଲି ।

ଉଦ୍‌ଦ୍ଵାରାଙ୍କ ପୁଣି ଥରେ ବାଧା ଦେଲେ । ନା,
ତମେ ଏଇ ବର୍ଷା ପାଣିରେ ଚାଲିକରି ଯିବ ନାହିଁ ସଞ୍ଜୟ ।
ତାଙ୍କର କଣ୍ଠରେ ଆଦେଶର ସବ ବ୍ୟଞ୍ଜନା - "ଗାଡ଼ିରେ
ବସ । ସୋପର ତମକୁ ନେଇ ଛାଡ଼ି ଦେଇ ଆସିବ ଆଉ
ତା' ଛାଡ଼ା ସେ ତମ ହୋଟେଲଟା ମଧ୍ୟ ଦେଖି ଆସିବ ।"

ଅଗତ୍ୟା ଗାଡ଼ିରେ ବସିଲି ଏବଂ ଗାଡ଼ିରେ ଯେତେ
ସମୟ ବର୍ଥିଥିଲି ଉଦ୍‌ଦ୍ଵାରାଙ୍କ କିମ୍ବା ତାଙ୍କର ପରିବାର

ବିଷୟରେ ମୋର ସମସ୍ତ କୌତୁଳ ଅତି କଷାରେ ଦମନ କରିଥିଲି ।

ତା' ଆରଦିନ ହୋଲେର ବେହେଗା ସକାଳୁ ଆସି ତା'ର ସରଞ୍ଜାମ ମୋର ଖଟ ପାଖରେ ରଖି ଦେଇଯାଇଛି ଏବଂ ଠିକ୍ ଏତିକିରେଲେ ଶୁଣିଲି ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ କବାଟରେ ୦କ୍ ୦କ୍ କରି ସୁଚନା ଦେଉଛନ୍ତି, “ମୁଁ ଭିତରକୁ ଆସିପାରେ ।” ନିଜର ପରିଧେଯ ସାମାନ୍ୟ ସଂଯତ କରି ନେଇ କହିଲି, “ଆସନ୍ତୁ ।”

ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିଲେ ଜଣେ ପ୍ରେଡ଼ ଭଦ୍ରଲୋକ । ଦେଖିଲେ ଲମ୍ବନେହେବ ଯେପରି କୌଣସି ଦାରୁଣ ଦୁଃଖର ଆଘାତରେ ତାଙ୍କର ବୟସ ଅଧିକ ଆଗେଇ ଯାଇଛି ଅନେକ ବର୍ଷ । ଦେହର ଧୋଡ଼-ପଞ୍ଜାବି ଓ ହାତର ବାଡ଼ି ଏକ ସୁଷ୍ପଷ୍ଟ ଆତିଜାତ୍ୟର ସୁଚନା ଦିଏ । ଭଦ୍ରଲୋକ ମୋଟା ଲେନ୍ସର ଚଷମାଟାକୁ କାଢ଼ି ଆଣି ରୁମାଲରେ ଥରେ ଦୁଇଥର ପୋଛି ନେଇ ପୁଣି ଥରେ ଆଖରେ ଦେଲେ ଓ ଚଉକି ଉପରେ ବାଢ଼ିଟିକୁ ଥାଉଜେଇ ଦେଇ ଆଉ ଥରେ ଭଲ ଭାବରେ ଦେଖିଲେଲେ ମତେ ।

ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଚଉକିରେ ବସିବା ଲାଗି ଇଣିତ ଦେଲି । ଚଉକିରେ ବସୁ ବସୁ ଭଦ୍ରଲୋକ କହିଲେ- “ମୁଁ ଠିକ୍ ଜାଣିଥିଲି ଯେ, ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ ଏକ ମଞ୍ଚନଡ଼ ଭୁଲ କରୁଛନ୍ତି - ହଁ ତମେ କାଲି ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଯେଉଁ ବଙ୍ଗଳାରେ ବର୍ଷାବେଳେ ଆଶ୍ରଯ ନେଇଥିଲ ସେଟା ମୋର ଘର୍ର ଓ ସେ ମୋଁ ସ୍ତ୍ରୀ । ଆଜି ସକାଳେ ସେ ମୋତେ ପ୍ରାୟ ଜୋର କରି ପଠେଇଲେ । ସେ ସ୍ତ୍ରୀ ନିଶ୍ଚିତ ଯେ, ତମେ ହେଉଚ ସଞ୍ଜୟ !”

ମୁଁ କ୍ଷମା ମାଗିବାରୀ ଭଙ୍ଗାରେ କହିଲି - “ଦେଖନ୍ତୁ, ମୋ ନାଁ ଅଶୋକ । ମୁଁ କାଳି ସଞ୍ଜୟର ପରିଷ୍ଠିତି ପାଇଁ ସତରେ ଲଜ୍ଜିତ । କିନ୍ତୁ କେଜାଣି କାହିଁକି ଆପଣଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ସେହର ଆତିଶ୍ୟରେ ମୁଁ ମୁହଁ ଖୋଲି କହିପାରିଲି ନାହିଁ ଯେ, ମୁଁ ସଞ୍ଜୟ ନୁହେଁ ।”

ଭଦ୍ରଲୋକ କହିଲେ - “ମୁଁ ମାନୁଚି ସଞ୍ଜୟର ଗଠନ ସହିତ ତମର ଅନେକ ଆଶ୍ରୟ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଅଛି । ଖୁବ୍

ନିରାକାଶ କରି ଦେଖିଲେ ହୁଏତ ଜାଣ ହୁମେ ସଞ୍ଚିତ କିବେ ନୁହେଁ । ତେବେ ଏଥରେ ତମର କ୍ଷମା ମାଗିବା ବା ଲଜ୍ଜି ଅଭିନ୍ଵତ ହେବାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ ଅଶୋକ - ଏବଂ ନିଯତିର ଏକ ନିଷ୍ଠାର ପରିହାସ । ଦିନେ ମୋର ଝିଅ ମଞ୍ଜୁଶ୍ଵାସ ସହିତ ସଞ୍ଜୟର ବିବାହ ପ୍ରାୟ ସ୍ତ୍ରୀର ହୋଇ ଯାଇଥିଲା; କିନ୍ତୁ ତା'ତ ଆଉ ସମ୍ବନ୍ଧ ହେଲା ନାହିଁ...”

ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କର କଣ୍ଠ ବାଷ୍ପରୁଦ୍ଧ ହୋଇଯାଇଥିଲା ଓ ସେ ସ୍ତ୍ରୀର ଚକ୍ଷୁରେ ଟି-ପଯର ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଦୁକୁ ଚାହିଁ ବସି ରହିଲେ । ମୁଁ ଯା’ ଭିତରେ କପେ ତା ତିଆରି କରି ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଆଗେଇଦେଲି । ଠିକ୍ ପୂର୍ବ ପରି ଅନ୍ୟମନ୍ୟ ଭାବରେ ତା’ କପକୁ ଓଠ ପାଖକୁ ନନ୍ଦି ନନ୍ଦି ସେ କହିଲେ - “ସେ କଥା ତମକୁ କହି ଲାଭ ନାହିଁ ! ତେବେ ଅନେକ ଦିନ ପରେ ମୁଁ ମୋର ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ କାଳି ରାତିରେ ପ୍ରକୃତରେ ଖୁସି ହେବାର ଦେଖିଲି । ସେ ତୁମକୁ ଦେଖୁ ଭାବୁଛନ୍ତି ଯେ, ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ସ୍ଵପ୍ନ ସାର୍ଥକ ହେବାକୁ ଯାଉଛି । ମୁଁ ତାଙ୍କର ଭୁଲ ଭାଙ୍ଗିଦେବାକୁ ଚାହେଁନା - ଏକ ନିରପରାଧ ତ୍ରୁମର ବିନିମୟରେ ଯଦି ସେ ତାଙ୍କର ଅବଶିଷ୍ଟ ଜୀବନ ଆନନ୍ଦରେ କଟାଇ ପାରନ୍ତି ତାହାହେଲେ ତାଠାରୁ ଆଉ ଅଧିକ କ’ଣ ହୋଇପାରେ ।”

ଏତିକି କହି ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ପୁଣି ଥରେ ନୀରବ ହେଲେ - ସେ ଯେପରି ସମସ୍ତ କଥା କେବଳ ମନେ ମନେ ନିଜକୁ ହିଁ କହୁଥିଲେ । ଆଖରୁ ମୋଟା ଲେନ୍ସର ଚଷମାଟା କାଢ଼ିନେଇ ରୁମାଲରେ ଆଖ ପୋଛୁ ପୋଛୁ ସେ ପୁଣି ଆରମ୍ଭ କଲେ - “ତମେ ବୟସରେ ମୋ ପୁଅ ପରି, ତମକୁ ମୁଁ ଅଶୋକ ବୋଲି ନା ଭୁଲ କହିଲି, ତୁମକୁ ମୁଁ ସଞ୍ଜୟ ବୋଲି ହିଁ ଡାକିବି । କୌଣସି ଅସତର୍କ ମୁହଁର୍ଭାରେ ଧରା ପଡ଼ିଯାଇ ମୁଁ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ମଧ୍ୟର ତ୍ରୁମ ଭାଙ୍ଗିବାକୁ ଚାହେଁନା ।

-ଶୁଣ ସଞ୍ଜୟ, ଆଜିଠାରୁ ଏ ପରିବାରରେ ତମର ଏକମାତ୍ର ପରିଚୟ ସଞ୍ଜୟ । ଆଉ ତମ ପାଖରେ ମୋର ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଭିକ୍ଷା- ଭିକ୍ଷା ନୁହେଁ ଦାବି - ତମକୁ ମଞ୍ଚିରେ ମଞ୍ଚିରେ ଆସିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଏତିକି । ମୋର ଅର୍ଥର ଅଭାବ

କେବେ ନ ଥିଲା, ଏବେ ବି ନାହିଁ - ତେବେ ଯାହା ଅଭାବ ରହିଯାଇଛି ତାକୁ କେବଳ ତମେ ହିଁ ପୂରଣ କରିପାରବ ।

ଉଦ୍‌ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସ୍ଵରର କାତରତା ବର୍ଣ୍ଣନାର ଅତୀତ ।

“ତମେ କଥା ଦିଆ ସଞ୍ଚାଯ, ତମର ସମସ୍ତ ଅସୁରିଧା ସବୁ ବି ତମେ ମହିରେ ମହିରେ ଆସି ସଞ୍ଚାଯର ଅଭିନୟ କରିଯିବ ।”

ମୁଁ ସତରେ ବିଚଳିତ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲି - କହିଲି, “ମୁଁ କଥା ଦଉଚି ଆସିବ । ଆପଣ ନିଶ୍ଚିତ ରହିପାରନ୍ତି ।”

ଉଦ୍‌ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଛାତି ଉପରୁ ମନ୍ତ୍ର ଓ ଜନଦାର ପଥର ଓ ହୁଲଗଲା ଯେମିତି । - “ହିଁ ମୁଁ ଶୁଣିଲି, ତୁମେ ଆଜି ସଂଧା ଫୁଲରେ ଦିଲ୍ଲୀ ଯାଉଚ । ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ, ମଞ୍ଜୁଣୀ ପାଇଁ କିଛି ଜିନିଷ ପଠେଇବ । ଆମେ ଦୁଇଜଣ ଯାକ ଏଯାର ପୋର୍ଟରେ ତମକୁ ଦେଖାକରିବୁ - ଆଉ ତମର ସମୟ ନଷ୍ଟ କରିବି ନାହିଁ, ମୁଁ ଚାଲିଲି ।”

ଉଦ୍‌ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ କିଛି ବାଟ ବଲେଇଦେଇ ମୁଁ ମୋ ରୁମକୁ ଫେରିଲି ।

ଏଯାରପୋର୍ଟ ଲାଉଞ୍ଚରେ ଲତ୍ତସତଃ ହୋଇ ମନେ ମନେ ଏହି ରହସ୍ୟମନ୍ୟ ଦମ୍ପତ୍ତିଙ୍କୁ ଖୋଜୁଥିଲି । ହଠାତ୍ ଦେଖିଲି - ଉଦ୍‌ବ୍ୟକ୍ତି ମୋ କାନ୍ଦି ଉପରେ ମୃଦୁ ଚାପ ଦେଇ କହୁଛନ୍ତି - “ହାଲ୍ଲୁ, ସଞ୍ଚାଯ” । ତମକି ପଡ଼ିଲି । ଦେଖିଲି ତାଙ୍କର ବାହୁଲ୍ୟ ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି ବିଗତ ରତ୍ନିର ସେଇ ନାରୀମୂର୍ତ୍ତି । ଉଦ୍‌ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ପ୍ରାକେଟ ମୋ ହାତକୁ ବଢ଼େଇ ଦେଇ ସୁନ୍ଦର ଲଙ୍ଘାଜୀରେ କହିଲେ, “ଦିସ୍ ଲଙ୍ଘ ଫର ମଞ୍ଜୁ - ମାଇଶୁ ଦି ଟ୍ରବଲ ।”

ମୁଁ ସଂଯତ ହୋଇ ତାଙ୍କ ହାତକୁ ତାକୁ ଗ୍ରହଣ କଲି । ପ୍ରାକେଟ ଉପରେ ଫେଲୁ ଫେନ୍ସିଲରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଆଶ୍ଵଦା ଅକ୍ଷରରେ କେବଳ ଦୁଇଟା ଅକ୍ଷର ଲେଖାଯାଇଛି - ମଞ୍ଜୁ ।

ଧାତବ କଣ୍ଠରେ ମାଇକ ପାସେଞ୍ଚରମାନଙ୍କୁ ଫେଲିଲି ଯିବାକୁ ଅନୁଗୋଧ କଲା । ଉଦ୍‌ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମୋର ବାଁ ହାତ ଉପରେ ତାଙ୍କର ପାପୁଲିର ମୃଦୁ ଚାପ ହୁଗୁଳା କରିନେଲେ । ମୁଁ ଉଦ୍‌ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସାମାନ୍ୟ ଦୂରକୁ ତାଙ୍କିନେଇ ଆସେ ପଚାରିଲି - “ଦେଖନ୍ତୁ, ମୁଁ ତ ମଞ୍ଜୁ ଦେବୀଙ୍କ ଠିକଣା ଜାଣେନା, ପ୍ରାକେଟ, ଉପରେ ଲେଖିଦେଲେ ସୁବିଧା ହୁଅନ୍ତା ।”

ମନୁଷ୍ୟର ଆଖି ଏପରି ମୁଣ୍ଡର - ନିର୍ଜୀବ ହୋଇଯିବାର କେବେ ଦେଖନ୍ତି - ଠିକ୍ କାତର ଆଖି ପରି । ତା'ପରେ ଗୋଟାଏ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଅଛହାସ୍ୟର ନୀରବ ଲଙ୍ଘିତରେ ତାଙ୍କର ପ୍ରୌଢ଼ ଶରୀରଟି ଦୋହଳିଗଲା ଦୁଇଥର ।

ସେ ମୋର କାନର ଆହୁରି ପାଖକୁ ମୁହଁ ଆଣି ଦାକ ଚିପି ଚିପି କହିଲେ - “ମଞ୍ଜୁର ଠିକଣା ମୁଁମନ୍ଦ ଜାଣେନା । ମୋର ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ମନ୍ତ୍ରିଷ ବିକୃତି ପରେ ପରେ ସେ ଆଜିକି ବହୁ ବର୍ଷ ତଳେ ତ୍ରେନ୍ ଆକ୍ସିଡେଣ୍ସରେ ମରିଯାଏ । ସେ ସମାଦ ମୋର ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଆଜିଯାଏ ଦିଆଯାଇ ନାହିଁ । ସେତେବେଳେ ମଞ୍ଜୁ ପତ୍ରଥିଲା ଥାର୍ଡ ଲୈରରେ - ତେଣୁ ଆଜି ତିନି ବର୍ଷ ପରେ ସେ ରିସର୍ କରିବାକୁ ବାଧ ଓ ତା'ପରେ ତାକୁ ବିଲାତ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଆହୁରି ଗବେଷଣା କରିବାକୁ...” ।

ଫେଲିର ପ୍ରପେଳର ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଶର କରି ପୁରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲାଣି । ମାଇକର ସେଇ ଧାତବ କଣ୍ଠ ତୁହାକୁତୁହା ମୋ ନାଁ ଧରି ତାକୁଚି । ମୁଁ ତରତରରେ ଫେଲିର ଶିଥି ଉପରକୁ ଉଠିଗଲି । ଶିଥିର ମହିରେ ଆଉଥରେ ମୁହଁ ଫେରେଇ ତାହିଁଲି । ସେମାନେ ମତେ ହାତ ହଲେଇ ବିଦ୍ୟା ଦେଉଥିଲେ -

ମୋର ମନେ ହେଲା ଉଗବାନଙ୍କର ନିଷ୍ଠାର ସୃଷ୍ଟିର ଦୁଇଟି ନିଃସଙ୍ଗ, ଅଭିଶପ୍ତ ମନୁଷ୍ୟ-ପିତୁଳା ଆକାଶକୁ ହାତ ତୋଳି ନାରୁଛନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ଗନ୍ଧର ନାୟକଙ୍କ ଜୀବନର କେଉଁ ସମୟ କଥା କୁହାଯାଇଛି ?
୨. ସେତେବେଳେ ସେ କ'ଣ କରୁଥିଲେ ?
୩. ଗୋହାଟୀର ଘରଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖିଲେ ଦର୍ଶକଙ୍କ ମନରେ କ୍ଲାନ୍ତି କାହିଁକି ଆସେ ?
୪. ଯେଉଁ ଘର ନିକଟକୁ ହଠାତ୍ ଗାଞ୍ଜିକ ଦୌଡ଼ିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ, ସେ ଘରର ସାଜସଜା କିପରି ଥିଲା ?
୫. ଘରେ କୌଣସି ଲୋକ ନ ଥିବାର ଆଭାସ ସେ କେଉଁଥିରୁ ପାଇଥିଲେ ?
୬. ଉତ୍ତମହିଲାଙ୍କ ବୟସ ଓ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ବିଷୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନ କର ।
୭. ଉତ୍ତମହିଲା ଜଣକ ତାଙ୍କୁ କ'ଣ ମନେ କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ମନେ ରଖୁଥିବାର ପ୍ରମାଣ ନିମିତ୍ତେ ସେ କେଉଁ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଛନ୍ତି ?
୮. ଉତ୍ତମହିଲା କାହା ବିଷୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି ଓ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଆଣିବା ନିମିତ୍ତେ ସେ କେଉଁ ଉପାୟ ଅବଳମ୍ବନ କରିପାରନ୍ତେ ବୋଲି ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି ?
୯. ଗନ୍ଧର ନାୟକ ହୋଟେଲକୁ କେଉଁଥିରେ ଓ କିପରି ଫେରିଲେ ?
୧୦. ସକାଳୁ ସକାଳୁ ଘର ଭିତରକୁ କିଏ ପ୍ରବେଶ କଲେ ଓ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଜଣକ କ'ଣ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ ?
୧୧. ମଞ୍ଜୁଶ୍ରୀ ଓ ସଂଜୟ ମଧ୍ୟରେ କି ସଂପର୍କ ଥିଲା ?
୧୨. ଉତ୍ତବ୍ୟକ୍ତି ଶେଷରେ କ'ଣ କହି ଘରୁ ବିଦାୟ ନେଲେ ?
୧୩. ମଞ୍ଜୁର ଠିକଣା ଦବାକୁ ଯାଇ ପ୍ରୋତ୍ସହ ଉତ୍ତବ୍ୟକ୍ତି କ'ଣ କହିଲେ ?
୧୪. ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ମତରେ ମଞ୍ଜୁ ବର୍ଜମାନ କ'ଣ କରୁଛି ଏବଂ ଉବିଷ୍ୟତରେ କ'ଣ କରିବ ?
୧୫. ଶେଷରେ ଏହି ଦମ୍ପତ୍ତିଙ୍କୁ ଦେଖୁ ଗନ୍ଧନାୟକଙ୍କର କ'ଣ ମନେ ହେଲା ?
୧୬. ଗନ୍ଧର ନାମ ‘ଡିମିରି ଫୁଲ’ ରଖିବାର ତାମ୍ରଯ୍ୟ କ'ଣ ?

ତୁମ ପାଇଁ କାମ :

୧୭. ‘ଡିମିରି ଫୁଲ’ ଗନ୍ଧକୁ ଏକାଙ୍କିକାରେ ପରିଣତ କରି ଶ୍ରେଣୀରେ ଅଭିନୟ କର ।
୧୮. ଅଖଳମୋହନ ପଜନାୟକଙ୍କ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗନ୍ଧ ପଡ଼ ।

